

Bendravimas su kitais vaikais

Draugystė skatina pasaulį suktis, o geros manieros ją stiprina. Mokykite mažylį gražiai elgtis su žaidimų draugais, o vyresnio mokyklinio amžiaus vaiką – būti ištikimą, ir visuomet skirkite draugystei ypatingą dėmesį. Drąsinkite vaiką ieškoti būdų, kaip bendrauti su kitais. Bičiulystė su skirtingais žmonėmis praturtins jo gyvenimą ir padės jaustis savo kvartalo bei bendruomenės dalimi.

KOVO 3 D.

Draugystė

Draugai mūsų klausosi, kartu daro įvairius dalykus, suteikia naujos patirties, prajuokina ir būna šalia tuomet, kai norime tiesiog su kuo nors praleisti laiką. Kita vertus, kartais jie mus nuliūdina. Padarykite vaikui paslaugą – padėkite išsiugdyti geras manieras, kurios leis tapti geru draugu.

Jūsų vaikas turi prisiimti atsakomybę už draugystę. Skatinkite jį galvoti apie tai ir kartkartėmis imtis iniciatyvos. Sūnus ar dukra neturėtų tikėtis, kad bičiulis visuomet paskambins pirmas ir pasiūlys, kuo užsiimti, pasidalins paslaptimi ar parašys raštelį. Jeigu tai nepavyksta savaime, padėkite jiems sąmoningai stengtis. Vienpusė draugystė sunyksta taip greitai kaip nelaistomas vazoninis augalas. Kad artimi santykiai augtų, juos reikia puoselėti.

Jūsų vaikas gali nuspręsti pakviesti bičiulį į namus, nusišypsoti ir pamojuoti išlipdamas iš autobuso, prisiminti šio gimtadienį, užleisti vietą prie pietų stalo, pristatyti jį kitam draugui, įteikti dovaną ar pasvarstyti, kokių naujienų papasakos.

Kartkartėmis draugas gali prisiimti pernelyg daug atsakomybės. Todėl tegul jūsų vaikas per daug nesivilia, kad šis visuomet ims iniciatyvos. Jei kitas vaikas pradės valdyti jūsiškio gyvenimą, tai jau nebus draugystė. Susidūrę su bičiulio reikalavimais ar valdingumu, jūsų sūnus ar dukra turėtų mandagiai nubrėžti ribas.

Atsakinga draugystė – tai sugebėjimas išlaikyti pusiausvyrą tarp jūsų vaiko ir jo draugo norų. Išreikšti savo pageidavimus nėra nemandagu.

Užduotis

Į save nukreipta („aš“) kalba skamba švelniau negu nuoroda į kitą („tu“) kalba). Padėkite vaikui suprasti skirtumą tarp šių kalbėjimo būdų ir išbandykite juos aptardami įvairias temas.

Tinkamai: „Aš kartais nenoriu keistis drabužiais. Darykime tai kartą per savaitę, o drabužį gali vilkėti tris dienas.“

Netinkamai: „Tu nuolat skoliniesi mano drabužius ir niekada neatiduoti.“

Tinkamai: „Man smagu leisti laiką su tavimi, bet noriu skirti laiko ir kitiems. Tikiuosi, suprasi, kad negaliu kasdien su tavimi eiti į baseiną.“

Netinkamai: „Tu per daug tikiesi. Nesi vienintelis mano draugas, bet elgiesi taip, lyg turėčiau viską daryti tik su tavimi.“

KOVO 4 D.

Geriausi draugai

Jeigu jūsų vaikas turi geriausią draugą, jis turėtų branginti šiuos santykius. Galbūt tokia draugystė išsižiebs jiems pirmą kartą susitikus, o gal sustiprės tik laikui bėgant. Nesvarbu, kaip užsimezga bičiulystė, geriausiais draugais netampama greitai, kaip ir greitai neišsiskiriama.

Jūsų atžalai gali prireikti laiko išsiugdyti tokius santykius, kad galėtų pažinti savo draugą. Kartais geriausi draugai yra tarsi du vienos ankšties žirniai – jie netgi atrodo panašiai. Bet taip pat jie gali skirtis kaip diena ir naktis: vienas bus tamsiaplaukis, rudakis, mažus ir ramus, o kitas – raudonais plaukais, mėlynomis akimis ir nenustygstantis vietoje. Tačiau net ir artimiausi bičiuliai neturėtų pamiršti, kad pasaulyje yra ir daugiau žmonių. Dalintis paslaptimis ir laidyti juokelius, kuriuos supranta tik jie vieni, puiku tuomet, kai vienas draugas nakvoja kito namuose. Bet būdami su grupe kitų vaikų jie turėtų stengtis įtraukti ir juos.

Priminkite atžalai, kad jeigu jis ką nors daro kartu su kitu vaiku, tai nekenkia santykiams su geriausiu bičiuliu – priešingai, tai reiškia, jog geriausi draugai pakankamai pasitiki vienas kitu, kad suteiktų laisvės. Kita vertus, jeigu bičiulis nori savintis kito laiką arba pavydi, kai šis ką nors planuoja nuveikti su kitu vaiku, tai gali pražudyti draugystę.

Ar gerai, jeigu sūnus ar dukra turi geriausią draugą? Žinoma. Jie gali būti geriausi draugai metus arba visą gyvenimą. Bet nėra blogai ir jeigu vaikas neturi geriausio draugo, – galbūt tokia draugystė užsimezgs ateityje. Priminkite jam, kad draugystę galima puoselėti, bet niekada negalima versti draugauti.

Jeigu prireikia nutraukti santykius, geriau tai daryti lėtai, o ne staiga mesti geriausią draugą. Puiku, jei pripažįstate, kad bičiulių keliai gali išsiskirti, bet geriau, kai abu jaučiatės taip pat.

Užduotis

Jeigu norite daugiau sužinoti apie tikrą draugystę, pažiūrėkite filmą „Anė iš Žaliastogių“ arba pasiūlykite dukrai paskaityti „Betsės Teisės“ serijos knygų. Taip pat galite pasirinkti Senojo Testamento pasakojimą apie Dovydo ir Jonatano bičiulystę (1 Sam 20). Aptarkite, kodėl šios draugystės ypatingos.

KOVO 5 D.

Ar jūsų vaikas geras draugas?

Pasiūlykite vaikui atlikti toliau pateiktą testą ir pamąstyti, ką reiškia būti geru draugu. Jam tikriausiai nebus sunku išvardyti keletą dalykų, kuriuos norėtų patirti draugaudamas, tačiau ne visada lengva įvertinti, ar jis yra geras draugas. Galbūt atsakymai į šiuos klausimus padės geriau tai suprasti?

1. Ar džiaugiesi, kai tavo draugui nutinka kas nors gero?
2. Ar gali išklaudyti bičiulio nekeisdamas temas ir nepradėdamas kalbėti apie save?
3. Ar kartkartėmis leidi draugui pasiguosti, nors žinai, kad visiems buvo bloga diena?
4. Ar bičiulį pristatai kitiems?
5. Ar gali kartais atsisakyti mėgstamo užsiėmimo, kad galėtum padaryti ką nors, ko nori draugas?
6. Ar kartkartėmis parašai bičiuliui gražią žinutę?
7. Ar nusimeni, kai draugui nutinka kas nors blogo?
8. Ar leidi jam pažinti tave toki, koks esi?

Geriausias atsakymas į kiekvieną klausimą yra „taip“!

Keturi „taip“. Pasistenk įlįsti į kito kailį.

Šeši „taip“. Elgiesi šauniai!

Aštuoni „taip“. Tobulas draugas!

KOVO 6 D.

Patyčios

Jūsų vaikas niekada neturėtų leisti savęs užgaulioti. Elgtis su kitais pagarbiai nereiškia leisti užlipti sau ant galvos. Jeigu kas nors muša jūsų sūnų, stumdo, tampo už plaukų, įžeidinėja, vagia arba gadina jo daiktus, jis turėtų paprašyti jūsų arba kito suaugusiojo padėti išspręsti šią situaciją. Taip bus apsaugotas ne tik jis, bet ir padarys paslaugą užgauliai besielgiančiam vaikui bei paskatins jį blogai nebesielgti.

Paaškindinkite sūnui ar dukrai, kad bendraamžių pripažinimas kartkartėmis būna toks svarbus, jog kai kurie vaikai stengiasi tai pasiekti netinkamomis priemonėmis. Besityčiojantis padauža gali manyti, kad jeigu jo visi bijo, vadinasi, jis užsitikrino tam tikrą padėtį. Gali būti, kad kiti anksčiau tyčiojosi iš jo, taigi tokia padėtis jam gali atrodyti priimtina. Kad ir kokios būtų priežastys, tyčiotis yra blogai ir jūsų vaikas niekuomet neturėtų su tuo taikstyti. Jis gali manyti, kad jeigu įvykdys priekabautojo reikalavimus, iš jo daugiau nebus tyčiojama, tačiau iš tiesų tokiu elgesiu tik paskatins išpuolius.

Be to, priminkite, kad nereikėtų laidyti replikų ar sąmoningai erzinti vyresniųjų. Tarp vaikų gali būti nusistovėjusi tam tikra hierarchija, pavyzdžiui, mokyklos autobuse. Jei jaunesni vaikai paprastai sėdi priekyje, jūsiškis rizikuoja įsiutinti vyresnįjį atkakliai braudamasis į galą. Ateis laikas, kai ir jaunesnis galės sėdėti gale.

Jūs, kaip tėvai, turite žinoti, jeigu iš jūsų atžalos tyčiojasi. Tačiau išklauskite abi puses.

KOVO 7 D.

Jeigu jūsų vaikas nori kito draugo

Jeigu tarp jūsų vaiko draugų įsibrauna rutina, skatinkite jį apsidairyti už įprasto pažįtamų rato. Jeigu jis imsis iniciatyvos, draugystė gali užsimegzti netikėtose vietose. Galimybė susirasti naujų draugų apsaugos jūsų atžalą nuo nepagrįstų lūkesčių vienam asmeniui.

Bičiuliai ne visada turi būti to paties amžiaus. Kartą trečiaklasės namuose svečiavosi gimnazijos mokinės iš kito rajono. Jos atvyko norėdamos daugiau sužinoti apie to krašto istoriją. Trys mergaitės jos namuose viešėjo savaitę. Trečiaklasė visą tą laiką buvo gera draugė – žaidė su vyresnėmis mergaitėmis, juokėsi, klausėsi arba tiesiog leido laiką kartu. Ji buvo labai svetinga ir nuoširdžiai džiaugėsi viešniomis. Išvykusios vyresnės mergaitės pažadėjo rašyti. Nepaisant amžiaus skirtumo, draugystė susirašinėjant tęsėsi kelerius metus.

Viena šeima, kurioje augo berniukai, rūpinosi devyniasdešimtmete senute iš savo bažnyčios. Jie kartkartėmis kviesdavosi ją į namus, o per šios gimtadienį vaišindavo pietumis. Bendravimas su šia šeima padėjo jai įveikti vienatvę. Tačiau berniukams tai taip pat buvo naudinga. Jie išmoko klausytis ir išreikšti susidomėjimą kitu asmeniu bei sužinojo, koks buvo gyvenimas maždaug prieš šimtą metų.

Ieškant naujų draugų reikia įdėti pastangų. Jūsų atžala gali išbandyti bendruomenės siūlomas galimybes – užmegzti bičiulystę galima lankant bet kokius užklasinius užsiėmimus, pavyzdžiui, dailės, plaukimo arba jodinėjimo. Vaikas gali pastebėti kitą, kuris nepriklauso glaudžiai draugų grupei ir galbūt irgi norėtų susirasti bičiulį. Aktyviai ieškoti naujų draugų vaikas gali su šeima išvykęs atostogauti. Kartais draugystė gimsta per savaitės trukmės atostogas ir gali būti puoselėjama kiekvienais metais, jeigu jūsų šeima atostogauja toje pačioje vietoje. Paraginkite savo atžalą nebijoti prisistatyti kitiems ir priminkite, kad dera draugauti ir su vyresniais vaikais, suaugusiaisiais ar priešingos lyties atstovais.

KOVO 8 D.

Naujas vaikas kaimynystėje

Persikėlę į kitą vietą žmonės dažnai stengiasi puoselėti draugystę per atstumą. Jie moko naudotis el. paštu, rašo laiškus arba negali atsiplėšti nuo telefono. Be to, suvokia, kad tikra draugystė negimsta per naktį. Kita vertus, jie taip pat ima dairytis po savo rajoną ir suprato, kad žmonės visur tokie patys, ima ieškoti naujų bičiulių.

Jeigu jūsų vaikas perėjo į kitą mokyklą, skatinkite jį būti draugišką, tačiau nepersistengti. Nenuostabu, kad kartais jis jaučiasi vienišas. Jeigu kiti ne iš karto stengiasi užmegzti su juo draugystę, tai nereiškia, kad vaikai jo nemėgsta, – galbūt jie taip smarkiai sutelkė dėmesį

į esamus draugus, kad dar nežino, kaip smagu būtų susipažinti su jūsų atžala. Naujai draugystei dažnai reikia laiko.

Jūsų vaikas pasirodys draugiškas, jeigu pasidomės naujųjų kaimynų pomėgiais. Jis gali išmokti žaisti futbolą, jeigu čia visi domisi šia sporto šaka. Tačiau jam reiktų stengtis pernelyg daug nepasakoti, kad labai ilgisi senųjų kaimynų, kurie savaitgalius mėgdavo leisti paplūdimyje.

Siekdamas užmegzti draugystę, jūsų vaikas neturėtų būti įkyrus. Drąsinkite jį išnaudoti natūralias galimybes susipažinti su kitais – tegul pasikviečia naująjį pažįstamą į namus drauge parengti mokyklos projektą arba pasisiūlo kartu su juo dalyvauti mokyklos vakarėlyje.

KOVO 9 D.

Jeigu jūsų šeima persikelia gyventi kitur

Jeigu jūsų šeima keliasi gyventi kitur, jus užplūs gausybė reikalų, kuriems reikės skirti laiko. Visgi išvykdami pasirūpinkite, kad sūnus ar dukra tinkamai atsisveikintų su draugais. Jūsų vaiką gali apimti liūdesys ir kankinti savigaila. Tačiau priminkite, kad liūdi ir jo bičiuliai. Taip pat paraginkite papasakoti apie persikėlimą. Pirmą kartą pranešus šią naujieną gali būti pernelyg skausminga leisti į smulkmenas. Kai kurie vaikai, netgi paaugliai, negali kalbėti apie tokius dalykus neverkdami, todėl jiems nesmagu iš karto išsamiai viską pasakoti. Tačiau šios problemos ignoravimas nieko nepadės. Nors tai skausminga, kai tik sužinos, kad ketinate persikraustyti, vaikas apie tai turėtų papasakoti artimiausiems bičiuliams. Jie nebus labai patenkinti šią svarbią naujieną išgirdę iš ko nors kito.

Suvaldęs emocijas vaikas turėtų paaiškinti draugams, kodėl persikelia, kiek liko laiko iki išvykimo ir kad ilgėsis jų. Tikriausiai jie į draugystę investavo nemažai laiko ir tikrai myli jūsų vaiką. Išgirdę, kad draugas juos palieka, jie gali pasijusti apleisti, įskaudinti arba supykti. Net ir suprasdami, kad bičiulis išvyksta ne todėl, jog ėmė jais bodėtis, jie vis tiek gali panašiai jaustis. Nors jūsų atžalai gali atrodyti, kad kažkas pasikeis tik jo vieno gyvenime, tai netiesa – pokyčių patirs ir jo bičiuliai.

Užduotis

Jeigu jau žinote savo naująjį adresą, kompiuteriu išspausdinkite kelias jo kopijas ir išdalykite vaiko draugams.

KOVO 10 D.

Jeigu draugas išvyksta gyventi kitur

Vaikai gali nepajėgti išsamiai paaiškinti, kodėl jų šeima persikelia, tačiau tai nereiškia, kad toks pokytis jų neveikia. Jeigu jūsų sūnaus draugas praneša turintis išvykti gyventi

kitur, būkite jautrūs savo atžalai ir leiskite išsipasakoti, kaip jis jaučiasi. Raginkite sūnų pasakyti bičiuliui, kaip smarkiai jo ilgėsis. Tegul laiką su draugu leidžia kaip įprasta, kol šis išvyks. Jeigu vaikas nustos bendrauti tik todėl, kad per daug skausminga galvoti apie bičiulio išvykimą, jiems abiem tai paliks blogų prisiminimų.

Jeigu vaikai labai artimi, paraginkite saviškį padovanoti bičiuliui kokį nors daiktą, kuris primintų jūsų bendruomenę arba mokyklą. Puiki atminimo dovana yra įrėmintas nuotraukų koliažas. Taip pat daiktas, susijęs su vaikų mėgstamu užsiėmimu: naujas krepšinio kamuolys, jeigu jie drauge žaisdavo, arba ypatingi masalai, jeigu mėgdavo kartu žvejoti. Taip pat galite surengti vakarėlį ir tegul padovanoja draugų suneštų nuotraukų albumą.

Paraginkite sūnų ar dukrą sužinoti naują bičiulio adresą ir skatinkite palaikyti ryšius. Bus puiku, jei suplanuosite jų susitikimą kitą vasarą, nesvarbu, pas jus ar naujuose draugo namuose, nes tai palengvins liūdesį, apėmusį draugui išvykus.

Paaiškinkite, kad, nors draugai kartais turi išvykti, kartu praleistas laikas niekur nedingsta.

KOVO 11 D.

Viešos žaidimų aikštelės

Vieša žaidimų aikštelė gali tapti puikia vieta mažiui mokytis kultūringai elgtis. Būnant tik savo kieme jam gali niekuomet neprireikti bendrai kuo nors naudotis, laukti eilėje arba leisti laiką su žmogumi, kuris atrodo kitoks. Daugelis bendruomenių savo atžaloms įrengia bendras žaidimų aikšteles. Padėkite saviškiui stiprinti kvartalo vienybę – žaidimų aikštelėje būti dėmesingam kitiems.

Sūpuoklėmis, čiuožyklomis ar kitais aikštelės įrenginiais vaikas turėtų naudotis tik tiek, kiek priklauso, ypač jeigu savo eilės laukia kiti. Laukdamas jis neturėtų dūsauti ir klausinėti, ar kiti tuoj baigs. Negalima ir nustumti priešais eilėje stovinčio vaiko.

Jūsų atžala turėtų suprasti, kad žaidimų aikštelėje kiekvienas turi tokias pačias teises. Jis neturėtų rodyti, kad bodisi kitu vaiku, arba spoksoti į tuos, kurie nuo jo skiriasi, ir apie juos klausinėti. Paaiškinkite, kad mielai atsakysite į jo klausimus, tačiau jis parodys pagarbą kitiems, jeigu klausinės tik jums esant dviese.

Jeigu jūsų mažylis žaidimų aikštelėje valgo, neturėtų neštis maisto ant sūpuoklių arba į čiuožyklą. Tuomet nekils pavojus ką nors ištepti arba užspringti. Jis turėtų kruopščiai išmesti kiekvieną popierėlį ir nesuvalgyto maisto likučius.

Užduotis

Paraginkite vaiką įsidėmėti kokį nors parke augantį medį. Kiekvieną kartą eidami čia atkreipkite dėmesį, kaip medis pasikeitė. Pavasarį ieškokite pirmojo pumpuro, pasigrožėkite išsprogusių lapų forma, patyrinėkite sėklas ir žievę. Paskaitykite daugiau apie medžius, sužinokite augalo pavadinimą ir paraginkite vaiką pavadinti jį koku nors vardu. Jūsų sūnus ar dukra gali pakviesti žaidimų aikštelės draugą po šituo medžiu pasitiesti antklodę ir užkasti.

KOVO 12 D.

Geras kaimynas

Susipažinti su kaimynais nėra tik geros manieros – tai leidžia vaikui pasijusti saugesniam ir stiprina jo gerovę. Su kaimynais palaikomi ryšiai moko bendrauti su kitais, priimti skirtumus ir padėti, jeigu jiems prireikia pagalbos. O sudaužytas langas ar sutryptas krūmas suteikia galimybę atsiprašyti ir atlyginti nuostolius.

Bendros iškylos ar dviračių žygiai puikiai pajvairina gražias vasaros dienas, o vaikas, kuriam teko laimė žaisti stebint budriems kaimynams, gali jaustis dar saugesnis. Leiskite sūnui ar dukrai suprasti, kad geriems kaimyniškiems santykiams palaikyti būtinos visų pastangos, o šiek tiek atsakomybės gali prisiimti ir mažiausieji.

Užduotis

Pasiimkite vaiką drauge, nešdami pyragą kaimynui, neseniai atsikrausčiusiam į jūsų gatvę, arba lauktuvių ligoniui. Taip savo pavyzdžiu parodysite, ką reiškia palaikyti gerus santykius.

KOVO 13 D.

Kaimyniškas elgesys

Kai kurie žmonės gali nuspręsti neaptverti savo nuosavybės, tačiau nesvarbu, ar jūsų vaikas mato jūsų ir kaimyno sklypus skiriančią baltai dažytą tvorelę, gyvatvorę, jis turėtų „pastatyti“ tokią tvorelę savo prote. Kad ir kokie dosnūs ar svetingi būtų kaimynai, jie nori, kad gerbtumėte jų nuosavybę ir privatumą.

Šalia gyvenantys žmonės džiaugsis, jeigu jūsų vaikas:

- paprašys leidimo, jeigu jam reikia reguliariai kirsti kaimyno teritoriją;
- kartais apsilankys nekviestas, tačiau išlaikys pusiausvyrą kartkartėmis žaisdamas kaimynų vaiko namuose ar kieme, o kartais pasikviesdamas jį pas save;
- pasiliks trumpam pažaisti ir pareis namo pavalgyti;
- maloniai elgsis su mažesniais kaimynų vaikais;
- prasilenkdamas pažvelgs į kaimyną arba jam pamojuos;
- į gatvėje sutiktus suaugusiuosius kreipsis vardu ar pavarde ir pridės pagarbų kreipinį;
- šokinės ant kaimyno batuto arba plaukios jo baseine tik pakviestas ir suprasdamas galimus pavojus;
- šiam išvykus į kelionę pasirūpins jo gaunamu paštu ir laikraščiais;
- kaimynui išvykus sąžiningai rūpinsis jo augintiniu;
- vakare ir sutemus stengsis lauke nebetriukšmauti, ypač jeigu greta gyvenantys žmonės yra senyvo amžiaus;
- nemindžios kaimyno darželio;
- savo augintinį laikys namie ir atsiprašys kaimynui dėl jo pasiskundus.

Užduotis

Pasivaikščiokite po savo gatvę ir įsitikinkite, ar jūsų vaikas pažįsta kaimynus. Pasakykite jų vardus ir šiek tiek apie juos papasakokite. Supažindinkite su sutiktais kaimynais.

KOVO 14 D.

Kaimynų baseinas

Baseinas – tai puiki vasaros pramoga, tačiau jūsų vaikas kaimyno baseino neturėtų laikyti visos bendruomenės nuosavybe. Sulaukite kvietimo paplaukioti ir paprašykite kaimynų pasakyti, kada jie patys norės naudotis baseinu. Vaikai plaukioti gali tik tada, kai namie yra suaugusiųjų.

Mokykite atžalą būti geru svečiu ir priminkite kiekvieną kartą einant paplaukioti pasiimti rankšluostį ir parsinešti jį namo. Jis neturėtų užmesti šlapio rankšluosčio ant medinių baldų, nes drėgmė pažeis medienos paviršių. Duokite plastikinį maišelį maudymosi kostiumėliui įsidėti, jeigu vaikas prieš grįždamas namo persirengtų. Pas kaimyną nederėtų eiti jau apsirengus maudymosi kostiumėliu.

Kaimynas baseine turi teisę nustatyti savo taisykles. Net jeigu jos vaikui atrodytų nereikalingos, privalu jų laikytis. Šalia namų baseinus įsirengusios šeimos puikiai suvokia būtinybę užtikrinti saugumą.

Jūsų atžala neturėtų tikėtis, kad kaimynai vaišins užkandžiais. Tegul jis pats atsineša traškučių ar gazuotų gėrimų. Niekuomet nepamirškite, kad galimybė naudotis kaimyno baseinu yra privilegija. Vaikui nereikėtų į kaimynų baseiną kviestis bičiulių. Priminkite, kad pradėti piktnaudžiauti svetingumu galima to net nepastebint. Kiekvieną kartą eidamas maudytis vaikas turėtų padėkoti kaimynui.

Užduotis

Jei jūsų vaikas reguliariai maudosi draugo baseine, pasitarkite, kaip jūsų šeima galėtų atsidėkoti. Pakvieskite jo bičiulį praleisti dieną kartu paplūdimyje ar pramogų parke.

KOVO 15 D.

Jūsų augintiniai

Kažkas yra pasakęs, kad nėra blogų šunų, yra tik netikę šeimnininkai. Jie privalo mokytis savo augintinius gerai elgtis. Jūsų vaikas turėtų žinoti, kad laimingas augintinis dažnai yra ramus. Jeigu jūsų šuo pašertas, pavadžiotas ir mylimas (o šiuos augintinio poreikius puikiai gali patenkinti vaikai), jis bus ne toks reiklus ir mielesnis aplinkiniams.

Kiekvieną rytą vaikas turėtų pasisveikinti su savo augintiniu, jį apkabinti ir pašerti. Po pamokų pavadžioti ir pasirūpinti jo švara. Nemandagu tikėtis, kad bičiulius sužavės bjauriai dvokiantis šuo vien todėl, kad jau seniai buvo išmaudytas.

Ne kiekvienas žmogus, net ir mylintis gyvūnus, mėgsta, kai šuo ant jo šokinėja. Jeigu jūsų vaiko augintinis atkakliai šokinėja ant svečių, užsukus lankytojams jį reikėtų išvesti į kitą kambarį.

Paraginkite sūnų ar dukrą sužinoti, ar jų draugai nebijo gyvūnų. Jeigu dukters draugė bijo šunų, jai svečiuojantis pas jus šis neturėtų sukiotis netoliese. Jūsų vaikui gali atrodyti, kad kito asmens baimė nepagrįsta, tačiau privaloma į tai atsižvelgti. Galbūt dukters draugei įkando, kai ji buvo visai maža, tačiau šiandien ji bijo visų šunų.

Jūsų vaikas taip pat turėtų būti jautrus bičiulių alergijai. Mandagu pirmą kartą apsilankiusio draugo paklausti: „Ar nesi alergiškas kokiam nors gyvūnui?“

Užduotis

Susirinkus šeimai pradėkite pokalbį apie savo ir draugų augintinius. Tegul kiekvienas šeimos narys papasakoja kokią nors istoriją. Prisiminkite juokingus nutikimus bei tuos atvejus, kai augintiniai sukėlė problemų. Papasakokite, kaip tai išsprendėte.

KOVO 16 D.

Kitų žmonių augintiniai

Daugelis mūsų augintinius laiko savo šeimos nariais: fiziniams jų poreikiams teikiama pirmenybė, rūpinamasi jų sveikata, jie mylimi ir glamonėjami, kartais netgi miega su šeimos nariais, kartu keliauja, o jų netektis sukelia liūdesį. Tačiau kiti net nemano taip lepinti augintinių

Kad ir koks būtų jūsų šeimos požiūris į gyvūnus, vaikas turėtų žinoti, kad jokia būdu negalima žiauriai su jais elgtis. Jis neturėtų jausti pasitenkinimo erzindamas draugo augintinį. Taip pat vaikydamasis bičiulio šunį laiptais ar siūlydamas saldainį neturėtų jo skatinti pažeisti namie taikomas taisykles. Mokydamasis gražiai elgtis su gyvūnais vaikas supranta, kaip svarbu rodyti gerumą ir atsižvelgti į tuos, kurie yra silpnesni ir priklausomi.

Tačiau jūsų atžala neprivalo taip karštai mylėti gyvūno, kaip jo draugas. Svečiuodamasis pas bičiulį jis gali tiesiog pasisveikinti su Pūkiu ir užsiimti kita veikla. Jei šuo primygtinai siekia būti dėmesio centre, jūsų vaikas gali prisipažinti niekada pernelyg nemėgęs gyvūnų ir tikisi, jog Pūkis neįsižeis, jeigu nebus paimtas ant rankų.

Jei jūsų sūnus ar dukra yra alergiški gyvūnams, būtina apie tai turėtų perspėti bičiulius. Taip pat įspėti, kad jiems gali prireikti vaistų nuo alergijos, galbūt paprašyti, kad augintinį uždarytų į kitą kambarį.

KOVO 17 D.

Mokykliniame autobuse

Mokykliniai autobusai tikriausiai niekada netaps ta vieta, kurioje galėtumėte būti tylių manieringų pokalbių liudininkai. Tačiau mandagumą galima skatinti įtvirtinant bent kelis pagrindinius kultūros principus. Peržvelkite šias taisykles drauge su vaiku:

- Į autobusą įlipk tyliai. Eik, o ne bėk.
- Pasisveikink su vairuotoju ir jam nusišypsok.
- Sėsk į tau skirtą vietą (jeigu tokia yra).
- Autobusui važiuojant lik savo vietoje.
- Nemosikuok rankomis.
- Praėjimo neužgriozdink kuprine ir neištiesk jame kojų.
- Neįžeidinėk kitų ir ant jų nešauk.
- Nedelsdamas išlipk savo stotelėje.
- Nesivaipyk prie autobuso.
- Eik tiesiai namo.

KOVO 18 D.

Pertrauktas pokalbis

Pertrauktas pokalbis sukelia susierzinimą ir pasipiktinimą. Jūsų vaikas gali pertraukti jūsų pokalbį su kitu suaugusiuoju įkyriai kartodamas „atsiprašau“. Nors atsiprašyti yra mandagu, pernelyg dažnai tai kartojant pradeda įkyrėti. Paprašykite vaiko tyliai palaukti kokią minutę, taip greičiau atkreipsite į jį dėmesį.

Dar vienas būdas pertraukti pokalbį yra staigiai pakeisti temą. Galbūt jūsų dukrai atrodo nuobodus draugės aptarinėjamas dalykas. Pavyzdžiui, ši pasakoja apie baletą, o jūsų dukra norėtų pašnekėti apie sportą. Mandagu suteikti draugei galimybę pakalbėti apie jos pomėgius. Tačiau ji gali susierzinti, jeigu jūsų vaikas tuoj pat primins apie savuosius ir pakeis temą.

Pokalbis pertraukiamas ir tuo atveju, jei jūsų atžala taip nori dalyvauti pokalbyje, kad baigia kito asmens pradėtą sakinį ar užduoda klausimus šiam dar nebaigus kalbėti. Nors kitas asmuo gal to ir nepasakys, bet tikrai pagalvos: „Leisk man pabaigti!“

Galiausiai kalbėdamasis su grupe, jūsų vaikas neturėtų atsigręžti tik į vieną žmogų ir pradėti atskirą pokalbį. Jeigu dalis grupės taip atitrūksta, tai blaško kitus. Galbūt jie nori ir toliau šnekėtis savo tema, tačiau privalo norom nenorom klausytis prasidėjusio pokalbio.

KOVO 19 D.

Kaip mandagiai pakeisti temą

Niekas neprivalo tęsti temos, kol ji įgriš iki gyvo kaulo, tačiau jūsų atžala neturėtų keisti temos burbėdamas: „Atsibodo. Pakalbėkime apie ką nors kita.“

Geras būdas pakeisti temą yra užduoti klausimą. Jeigu sūnus ar dukra nori keisti temą, geriausia, kad jie „nutrauktų“ patys save. Gerame pokalbyje išlaikoma pusiausvyra tarp kalbėjimo ir klausymo. Kai ateina eilė kalbėti jūsų vaikui, jis gali užbaigti vieną temą ir pradėti kitą. Pavyzdžiui, diskusiją apie knygą gali baigti taip: „Atrodo, knyga įdomi. Gal pavyks ją perskaityti šią vasarą, manau, tai tinkamiausias metas. O ką jūs veiksime vasarą?“ Tai padės sklandžiai nukreipti pokalbį nuo knygų aptarimo prie atostogų planų.

Užduotis

Susėdus prie pietų stalo leiskite kiekvienam asmeniui pasiūlyti pokalbio temą, į kurią galėtų įsitraukti ir kiti. Kai ateis jūsų eilė pasiūlyti temą, nenutraukite staiga ankstesnės, o sklandžiai užbaikite kito asmens pradėtąją baigiamąją repliką.

KOVO 20 D.

Kas kenkia pasimatymams

Ankstyvojoje paauglystėje daugelis vaikų ilgesingai žiūri į veidrodį ir svajoja, kaip galėtų pakeisti išvaizdą. Jie mano, kad būtų patrauklesni, jeigu turėtų ne rudas, o mėlynas akis, nosies nebūtų nusėjusios strazdanos, arba būtų aukšto, o ne žemo ūgio. Nors šių dalykų negali pakeisti, kai kurie kiti yra jų valioje. Dar vienas pavyzdys – ugdyti socialinius įgūdžius, kurie galėtų sustiprinti draugystę.

Jeigu vaiko apie tai paklausite, tikriausiai suprasite, kad pasimatymams labiausiai kenkia menki socialiniai įgūdžiai. Toliau pateikiame penkis didžiausius trukdžius:

1. Prasti įgūdžiai palaikyti pokalbį.
2. Vėlavimas.
3. Šiurkšti kalba.
4. Nekultūringas elgesys prie stalo.
5. Humoro jausmo trūkumas.

KOVO 21 D.

Jeigu draugas netenka artimo žmogaus

Jeigu jūsų bičiulio šeima patyrė netektį, artimiausi draugai turėtų ateiti į jo namus ir pasiūlyti padėti. Jie gali pasirūpinti maistu arba susisiekti su reikalingais žmonėmis. Pažįstami užuojautą išreiškia kitais būdais – lankydamiesi laidojimo namuose (tačiau ne šeimos

namuose), dalyvaudami laidotuvėse, atsiųsdami užuojautos laišką (atsižvelgiant į tai, ar jie artimi netektį patyrusiai šeimai).

Nekalbėkite per daug. Jūsų sūnus ar dukra gali baimintis, kad nežinos, ką pasakyti gedintiems. Nors nesitikima, kad vaikai reikš užuojautą, jūsų pavyzdys gali padėti pasiruošti ateičiai. Kalbėkite užjaučiamai ir trumpai.

Paaiškinkite, kad dalyvaudami laidotuvėse išreiškiate rūpestį gedintiems. Jei jūsų vaikas prasitaria artimai nepažinojęs mirusiojo arba jo nemėgęs, paaiškinkite, kad taip elgiatės ne dėl išėjusiojo Anapilin, o dėl tų, kurie prarado brangų žmogų. Gedintiems žmonėms gali būti sunku vieniems išverti netektį, todėl šeimos nariai ir draugai susirenka padėti prisiminti mirusiojo gyvenimą ir gerąsias savybes.

KOVO 22 D.

Jeigu bičiulis turi blogų naujienų

Ką reikėtų pasakyti jūsų vaikui, jeigu draugas turi blogų naujienų? Tai gali būti nelengva. Galbūt jis norėtų turėti stebuklingą lazdelę ir viską pakeisti! Deja, tai neįmanoma, ir tikriausiai jis nieko negali padaryti padėčiai pakeisti. Vaikas iš draugo gali išgirsti įvairiausių blogų žinių:

- Mane išmetė iš futbolo komandos.
- Mes kraustomės gyventi kitur.
- Susilaužiau koją.
- Mano močiutė miršta.
- Tėvai skiriasi.

Priminkite, kad išgirdus tokią naujieną ne metas patarinėti. Verčiau palaikyti draugą, galbūt tiesiog būti šalia ir nieko nesakyti arba trumpai ištarti: „Man labai gaila, kad taip atsitiko. Tau turėtų būti sunku.“

KOVO 23 D.

Jeigu draugo tėvai skiriasi

Sunku įsivaizduoti sunkesnes aplinkybes, nei tuomet, kai skiriasi vaiko tėvai. Nors suaugusieji stengsis užtikrinti sūnaus ar dukters gerovę tuo metu (ir tai yra didvyriškas darbas), jie ne visada gali padėti, nes yra paskendę savo problemose.

Nėra žodžių, kurie padėtų numalšinti vaiko skausmą, tačiau jeigu jūsų sūnaus ar dukters bičiulis yra patekęs į tokią padėtį, svarbu tiesiog būti šalia. Jausti, kad tave kažkas supranta, yra labai daug.

Besiskiriančių tėvų vaikai dažnai mano, kad būtent jie kalti dėl iširusios šeimos. Jie atsimena, kiek kartų neklausė arba ant jų pyko, ir mano, kad tėvai skiriasi dėl to, kad jų vaikas netobulas. Kartais vaikams atrodo, kad galėjo padėti išvengti skyrybų arba ką nors

padaryti, kad tėtis ir mama vėl būtų kartu. Jie gali jaustis apleisti, išgyventi pyktį, baimę ir gėdą. Tai – sumaištis ir sielvarto metas.

Tačiau tai taip pat laikas, kai jūsų sūnus ar dukra gali pasirodyti esantys tikri draugai. Nors jie neišspręs bičiulio problemų, tačiau galės išklaudyti, kaip šis išlieja širdį. Kai kurie vaikai išgyvenamo skausmo neparodo, tačiau tai nėra sveika (ir nesuteikia laimės). Jeigu bičiulis nori pasikalbėti, jūsų vaikas neturėtų jo kamantinėti apie tėvų problemas, o tiesiog būti pasirengęs išklaudyti. Tuo, ką išgirdo, jis neturėtų dalintis su niekuo, išskyrus jus. Sūnus ar dukra gali perspėti bičiulį: „Tu visuomet gali papasakoti man, kaip jautiesi. Aš to neišplepėsiu.“ Raginkite vaiką kartu su bičiuliu užsiimti įprasta veikla. Galbūt jie drauge gali nueiti į kiną, apsipirkti, arba draugas nuspręs pasilikti nakvoti. Skausmą sumažinti šiek tiek padeda įprasta kasdienė veikla.